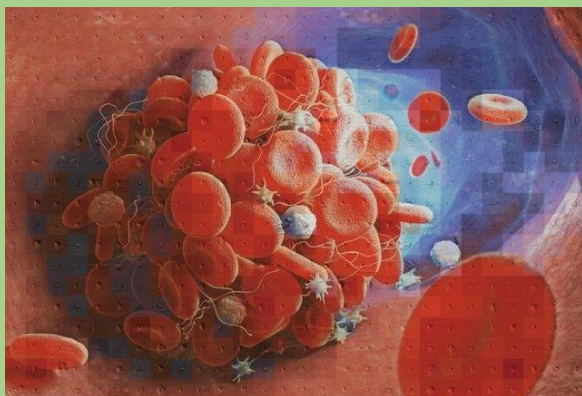

آموزش به بیمار

کاهش پلاکت خون

واحد آموزش سلامت
بیمارستان
خاتم الانبیاء شیروان
زمستان ۱۴۰۳

❖ در چه شرایطی به پزشك مراجعه نمایيد؟

- ✓ اگر علائم در طی درمان بدتر شوند.
- ✓ از دست رفتن شدید خون که يك وضعیت اورژانسی است.
- ✓ اگر علائم جدید یا غیر قابلتوجیه ایجاد شود.
- ✓ داروهای مورد استفاده در درمان ممکن است عوارض جانبی ایجاد کنند به ویژه کورتیکواستروئیدها عوارض جانبی و واکنشهای زیان بار بسیاری دارند که مستلزم پیگیری هستند

❖ درمان

- ✓ در بعضی موارد خفیف، درمانی لازم نیست.
- ✓ برنامه های درمانی دیگر بسته به علت زمینه ای متفاوت است. با درمان علت به وجود آوردن این بیماری میتوان درمان انجام داد به عنوان مثال قطع داروهای که موجب ترومبوسیتوپنی ناشی از دارو شده است نیز موجب افزایش پلاکتها میگردد.
- ✓ جراحی برای برداشتن طحال یا اسپلنکتومی در موارد ترومبوسیتوپنی دائمی انجام میگردد.
- ✓ تزریق پلاکت برای بیماران مبتلا به ترومبوسیتوپنی مزمن و حاد نیز انجام میگردد.
- ✓ ممکن است در زمان تشخیص و در موارد عودکننده، کورتیکواستروئیدها تجویز شوند.
- ✓ در طی مرحله حاد يك حمله شدید ممکن است گاماگلوبین تجویز گردد.
- ✓ در موارد دائمی ممکن است از داروهای درمانی سرکوبگر ایمنی استفاده شود.

کاهش پلاکت خون

شرح بیماری

مقدار طبیعی پلاکت یا ترومبوسیت در خون، ۱۵۰-۴۵۰ هزار در هر میکرولیتر خون است. پلاکتها سلولهایی بدون هسته هستند که از مغز استخوان منشأ میگیرند. پلاکتها وقتی به گردش خون میرسند برای ۷-۱۰ روز زنده میمانند و در روند انعقاد خون نقش دارند. پلاکتها با بستن هر شکاف کوچکی که در جدار عروقی خونی ایجاد گردد، نقشی حیاتی در کنترل خونریزی ایفا میکنند. به کم شدن تعداد پلاکتها ترومبوسیتوپنی میگویند. در ترومبوسیتوپنی تمایل به خونریزی به ویژه از عروق خونی کوچکتر وجود دارد. این امر باعث خونریزی غیرطبیعی در پوست و سایر قسمتهای بدن میگردد.

علائم

✓ به طور کلی اگر تعداد پلاکتها بالای صد هزار عدد باشد فرد بی علامت است.

✓ اگر تعداد پلاکتها بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار باشد بیمار باز هم اغلب خونریزی ندارد ولی ممکن است اختلالات زمایشگاهی دیده شود.

✓ در صورتیکه تعداد پلاکتها بین ۲۰-۵۰ هزار باشد با ضربه شدید به هر قسمت بدن، میتواند خونریزی ایجاد شود.

✓ در صورتیکه تعداد پلاکتها بین ۱۰-۲۰ هزار باشد با ضربه خفیف هم میتواند خونریزی ایجاد شود.

✓ در صورتیکه تعداد پلاکتها زیر ۱۰ هزار باشد ممکن است خونریزی خودبه خودی ایجاد شود.

✓ سایر علائم عبارتند از:

پتشی یا لکه های کوچک، گرد، بدون برجستگی و به رنگ قرمز مایل به ارغوانی در پوست، تمایل به کبود شدگی، خونریزی در دهان، خون دماغ، قاعدگی های شدید یا طولانی، وجود خون در ادرار

علل شایع

✓ کاهش تولید پلاکت توسط مغز استخوان بر اثر بیماریهای مادرزادی

✓ افزایش میزان از بین رفتن پلاکت ها در جریان خون، در طحال یا کبد

✓ رقیق شدن خون که به دنبال تزریق حجم زیاد گلبول قرمز و پلاسما و یا در نتیجه تزریق زیاد محلولهای داخل وریدی ایجاد میشود.

✓ شایعترین علت داروهای از بین برنده سلول مانند داروهای شیمی درمانی که با قطع دارو پلاکتها افزایش مییابند.

✓ سایر داروها مانند تیازید، استروژن و ...

✓ برخی بیماریهای سیستم ایمنی مانند ایدز

✓ تهاجم هرگونه تومور به مغز استخوان مانند تومورهای پستان، ریه، غدد لنفاوی

✓ کمبود تغذیه ای مانند کمبود فولات و ب۱۲ و مصرف الکل

✓ سیروز یا پرخونی کبدی

✓ عفونت ها و تغییرات در سیستم ایمنی

عوامل خطر

✓ مصرف آسپیرین یا سایر داروهای ضدالتهاب غیراستروئیدی

✓ مصرف داروهای چون کینیدین، داروهای گوگردار، داروهای ضد دیابتی خوراکی، ریفامپین و غیره

✓ بزرگی طحال

✓ کاهش درجه حرارت بدن

✓ انتقال خون

✓ پره اکلامپسی یا مسمومیت بارداری

✓ بیماریهای دیگر از جمله لوپوس، کم خونی، لوسمی و غیره

✓ مواجهه با اشعه ایکس

عوارض احتمالی

✓ سکتة مغزی

✓ خونریزی مغزی

✓ از دست دادن شدید خون و شوک

✓ عوارض جانبی دارودرمانی

تشخیص

تشخیص با توجه به علائم بیمار و نتیجه آزمایش خون که نشانگر تعداد پلاکتها است، انجام میشود.